

találtak ki a gyermekek számára, amelyek ál- vagy félmunkák. De a gyerekek erre is szüksége van. Kérdés, hogy ezek emelik-e a motívumgazdagságot. Az érületi anyagból sok maradt meg az olvasmányokban, s ha az agyon-elemzés idejét is múlta, időszerű marad mindig a témakör. A motívumokra, a rejtett hátsó rugókra sok fejtegetés nélkül rá kell ébreszteni a gyermeket. *Gárdonyi Albert dr. a budapesti utcanevek történeti hátterét keresi és jogosultságukat vizsgálja pár esetben. Általában az utcákat jelölő táblák alá kellene írni a történeti vonatkozásokat, hogy a névadás célját elérje: nagyjaink tetteinek megörökítését.* *Pécsi Albert dr. cikke: „Az emberi élet értéke számokban.“* A cím nem fedi a tartalmat, az „értéke“ szó bizonyára nyomdahiba. Statisztikai adatokról van szó, a német hivatalos évkönyv alapján. Legrészletesebb adatokat nyújt Amerika baleset-statisztikája. Szó van azután a gyilkosságok, öngyilkosságok, a gyermekhalandóságok számáról, illetve arányáról az egyes országokban. A betegségek elleni küzdelem következtében a természetes halál arányszáma erősen emelkedett. Azután megemlékszik a csecsemőhalálózásról és a születések korlátozásáról. A folyóirat e számának tanítási mintái: A legkisebb közös többszörös (ill. nem azonos nevezőjű törtek összeadása és kivonása) az elemi isk. V. osztályában; Történelmi eszményképem (fogalmazás az elemi isk. VIII. osztályában); A hazai ég csillagai (tanítás a középisk. III. osztályában).

Ugyanezen évfolyam 10. számában *Dr. Nosztopi László Szent István pedagógiáját méltatja. Gárdonyi Albert dr. a budapesti Szent-István-emlékeket ismerteti. Jankovits Miklós dr. a székesfehérvári tanügyi kiállításról számol be. Barton Imre a városi továbbképző iskolák helyzetéről ír.* Mi legyen a tanítási anyag azoknak a gyermekeknek a részére, akik a hat elemi elvégezték, más iskolában nem folytatják tanulásukat, de tanoncnak még fiatalok? Természeteszerű, hogy az anyag kiválasztásának valószínű jövő foglalkozásuknak megfelelően ipari irányúnak kell lennie. De specializálni nem lehet. Oly elemek veendők fel, amelyek minden, vagy legtöbb ipari pályán hasznos ismeretek. A folyóirat e számában közölt tanítási tervek a következők: Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga? (történelem az elemi isk. V. osztályában); A gyermek és a hit (szülői értekezleten tartott tanítás az el. isk. IV. leányosztályában); Vizsga a VIII. leányosztályban. Könyv- és folyóiratismertetések után közli azután a folyóirat a Fővárosi Pedagógiai Könyvtár új beszerzéseit. Igen hasznos közlés!

A Jövő Utjain XIII. évfolyamának 3. száma „Megindulások és megoldások“ vezető gondolat köré csoportosítja cikkeit. *Nemesné Müller Mária úgy látja, hogy a pedagógus igazán kitűnő munkát csak akkor tud végezni, ha a tananyagnak minimumát jelölik ki iskolája számára, s a többletet gyermekei lelki képességeihez képest ő szabja mag. Ebben azután órarendi követelmények se zavarják! Így a tanító azt mélyítené ki, amihez tehetsége van, s így nevelő ereje növekedhetne. A tanító a ma uralkodó tanterveken túl közelebb juthatna a napi élet kérdéseihez, a nemzeti élethez. A szülőket aktívabban kell bekapcsolni. (Ne legyen a szülő csak ijedt hallgatója és bókoló híve az iskolának.) Érvényesüljön az iskolában a környezetből folyó lelki adottsága a gyermeknek. De mindez csak úgy lehetséges,*

ha a tanító a kísérletezéshez szabadabb kezet kap. A lehetetlen szabados-
ságot megakadályozhatná a teljesen szabatos utasítás, a szakfelügyelők hu-
zamosabb látogatása, a kísérletek objektív megbeszélése. Az ellenőrzés le-
hetséges, mert meg vannak hozzá a tárgyilagos alapok, csak megfelelő
személyekről kell gondoskodni. És ez a felügyelő hatóság ne a munkától
menekülő, hanem a legjobbat akaró pedagógust lássa a tanítóban. Ez után
szemelvények következnek *Loczka Alajosnak „A művelődés útja Ameriká-
ban“* c. munkájából. „*Egy tapasztalt tanítómester*“ közli gondolatait a ta-
nítóképző intézet elkülönült alsó és felső tagozatra! A tanítóképzők mint
növendékei hospitáljanak az elemi iskolában, mert ha nem lesznek is ta-
nítók, de családapák lehetnek; szeressék meg a magyar gyermeket. Nyer
a líceummal a néplélektan, a tekintélyszerepet, a föld szeretete. Az akadé-
mia két évét erre kevésnek és későnek találja. (Félő azonban, hogy a kö-
zönség akkor nem fog a líceumban középiskolát látni, hanem csak némi-
leg reformált tanítóképzőt.) *Szemes Gábor* a líceum és az akadémia szerepét
a nőnevelés szempontjából veszi vizsgálat alá. Ugy látja, hogy a régi ta-
nítóképző intézet elkülönült alsó és felső tagozatra! A tanítóképzők mint
nőnevelőintézetek eddig is igen kedveltek voltak. Az új líceum az eddig
hiányzó gyakorlati leánynevelő iskola. Tantervében az elméleti és gyakor-
lati tárgyak úgy látszik helyes arányban vannak, s nyújtja mindazt, amit
a családanyának és háziasszonynak tudnia kell és hasznos. Ezenkívül mó-
dot ad, hogy a nő képességeit a betegápolás, gyermek- és népvédelem terén
értékesítse. *Várkonyi Hildebrand* a cheltenhami kongresszusról szóló rész-
letes beszámolóját ebben a számban befejezi. A sok-sok előadást, az azok-
ban kifejtett eszméket és gondolatokat kitűnően és világosan foglalta össze
a beszámolóban. *Dobainé Kolumbán Berta* a nyíregyházi Leánykalvineum
nevelőintézetet ismerteti, és kiemeli, hogy árvaházuk nem érezteti a gyer-
mekkel árvaház jellegét; a nem árva gyermekkel együtt dolgoznak, s ez
mindkét félre igen jó hatással van. A nevelőintézet azonkívül egy két-
éves tanfolyamot tart fenn olyan leánygyermek részére, akik valami ok-
nál fogva nem lehetnek a tanítóképző tanulói (pl. rossz hallás), és mégis
szeretnének tovább tanulni. Általános műveltségi anyag mellett tanultak
gép- és gyorsírást, főzni, varrni, dolgoznak a napközi otthonban. Így aztán
kikerülve kenyér van a kezükben.

A folyóirat 1938. évi 4–5. száma a m. kir. Gyermeklélektani intézet
nevelési és pályaválasztási tanácsadó ambulanciájának gyönyörű munká-
ját ismerteti. *Dr. Schnell János*, igazgató-főorvos ismerteti a Gyermeklélek-
tani Intézetet, a diagnosztikus forrásait és a terápiát. Ezután, többen kö-
zölnek részleteket az Intézetben folyó munkából, hogy az érdeklődő tisztá-
képet nyerjen a gyermek körül fölmerülő problémákról, a tények megállá-
pításának és a segítségnek módjairól. Az egyes részletek címei: A gyer-
meksorsok lélektanából; Rossz tanulók, rossz bizonyítványok; Ideges szü-
lők, ideges gyermekek; Akik eltévedtek; Beteg gyermekek; A pályava-
lasztók; Egy tehetséges fiú; Gyermek a játszószobában; A szülők is-
kolója.

A folyóirat szerkesztősége felhívást közöl lelkes tanítókhöz, gyermek-
monografiák készítésére és beküldésére. A vizsgálati tervzet alapján a

következő kérdésekre keresnek majd feleletet: 1. Milyen nevelői hatások érik a gyermeket hazánk különböző vidékein és különböző társadalmi rétegeiben; 2. Milyen társadalmi adottságokon belül várható megfelelő eredmény; 3. Milyen körülmények között vállalhatja az iskola a vele kapcsolatos gyermekvédelmi intézményekre támaszkodva a családi nevelés kiegészítését és tökéletesítését?

Az *Iskola és Egészség* V. évfolyamának 4. számában *Schuster Ferenc* és *Tóth Tibor* „*Korszerű iskolapadok*“ cím alatt ismertetik a Budapest székesfőváros tulajdonát képező modern csőpadokat. A típus megalkotói egészségügyi és technikai szempontból lehetőleg tökéletes padot szerkesztettek. A padok könnyen szétszedhetőek, praktikusak. A tanulók átlagos testmagasságait figyelembe véve 15 különböző méretű padot terveztek (gondolva az első elemítől a VIII. gimnáziumig). Ezekből egy-egy osztályba négy különböző magasságú pad szükséges egyenlő számban. A különböző méretűek is könnyen összeilleszthetők. A főváros iskoláiban ezeket a padokat fogják bevezetni. *Fazekas Imre* néhány serdülőkorban mutatkozó tünetre mutat rá, amelyeket gyakran tévesen kóros jelenségeknek minősítenek. Ilyen a hosszantartó hőemelkedés, a szívnagyobbodás, az autonóm idegrendszer fokozott ingerlékenysége. *Elekes György* az iskolaorvosi intézmény kifejlődéséről közöl történeti adatokat. *Pápay Frigyes* ismerteti az 1936/37. évhen iparostanoncokon végzett iskolaorvosi vizsgálatok eredményeit, *Maksay Ferenc* pedig a Nyár-utcai iparostanonciskolában végzett alkalmassági vizsgálatokat tárgyalja. Főképpen az volt a kutatás célja, hogy az egyes iparágakban különösen igénybevett vagy káros hatásnak kitett szervek milyen kóros elváltozást mutatnak. *Zemplényi Imre* iskolai dolgozatok alapján megvizsgálta Nógrád-Hontmegye iskolásgyermekjeinek táplálkozási viszonyait. Sok szomorú adat tárul elénk.

Strausz Tibor az *érzékeny gyermekek* problémájával foglalkozik. Vanak kórosan érzékeny gyermekek, ezeket csakis az orvos kezelheti megfelelően. De a leggyakrabban nem veleszületett és nem gyógyíthatatlan. Sokszor a szülőfélértés hozza létre, a gyermekek előtt hangoztatva az ő érzékenységét. Megnyilvánulásai ismereteseek. Gyakran visszahúzódó, félszeg magatartásban nyilvánul, amelynek alapokra a kisebbértékűség érzése lehet. De az érzékeny gyermek nem mindig szerény. Vágyának ki nem elégitése sokszor dührohamra vezet. Ezek sorából kerülnek ki a megférhetetlenek, a „játékrontók“ és a durcások. Óvszere a helyes szülői bánásmód. Az iskolai fegyelem nem tehet vele kivételt, hozzá kell szoktatni a közösség gondolatához. Nyugodt modorban, türelemmel kell vele bánni. Dícséret és buzdítás jó hatással van, a szükséges feddés ne történjék más előtt, mert ez a fogyatékoság érzését fokozza.

A Fizikai és Kémiai Didaktikai Lapok VIII. évfolyamának 3. számából a következőket emeljük ki. *Dr. Tóth Lajos a dimenzióelméletről és alkalmazásairól* írt magasabb fokú tanulmányt. *Mérei Kálmán dr. kisebb kémiai előadási apróságai*: a levegő %-os oxigéntartalmának meghatározása magnéziummal; az elektrolitikus oxidáció és redukció szemléltetése;